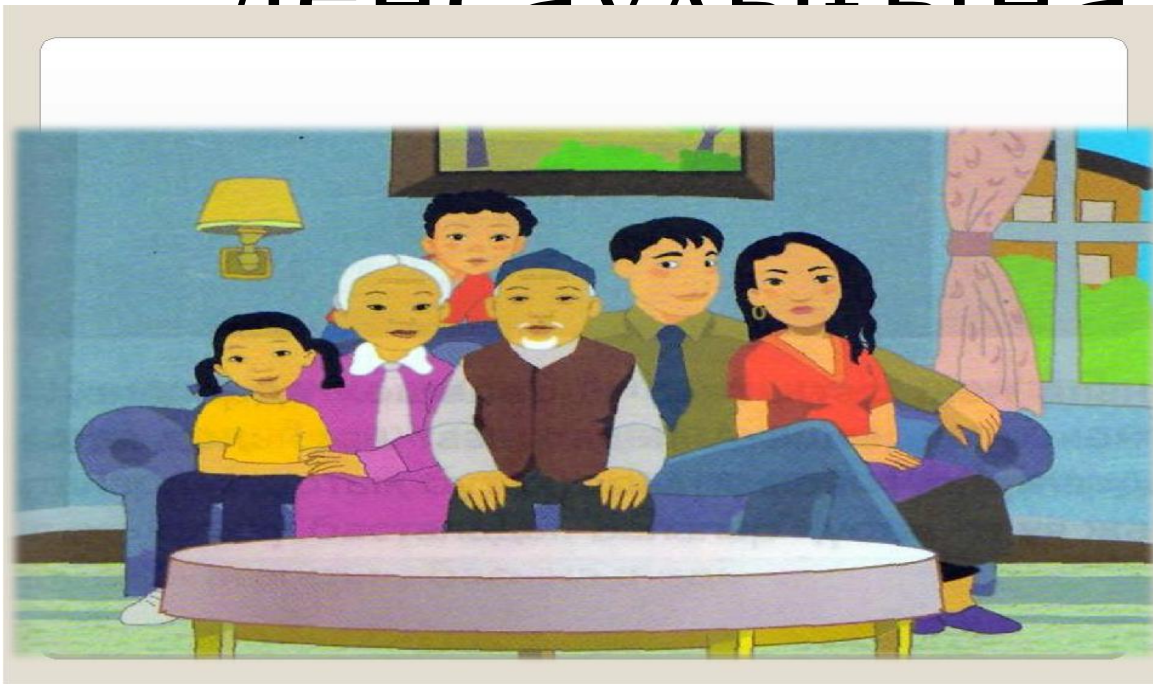


# Отбасы мүшелерінің отбасы денсаулығына әсері.



Орындаған:  
Әбдіназар Б  
Уразалиева С  
Тобы: 2001


# Отбасы дегеніміз-

- Отбасылар-бұл ұйымдасқан әлеуметтік топ, оның мүшелері неке немесе туыстық қатынастармен (сонымен қатар балаларды тәрбиеге алу қатынастарымен), жалпы өмірмен, өзара моральдық жауапкершілікпен және әлеуметтік қажеттілікпен байланысты болуы мүмкін, бұл қоғамның халықтың физикалық және рухани көбеюіне қажеттілігімен байланысты.



# Отбасы денсаулығы – мемлекет денсаулығы

---

- Өркениетті елдерде денсаулық, салауатты өмір салты және отбасын жоспарлау мәселелеріне үлкен назар аударылады. Өйткені, отбасы денсаулығы – бұл мемлекеттің денсаулығы. Ана мен бала саулығын қорғау – халық денсаулығын қорғаудың өзекті мәселелерінің бірі. Бала – біздің болашағымыз. Сәбидің дүниеге келуіне тек жанұя ғана емес, мемлекет пен тұтас қоғам да мүдделі. Еліміздің өркендеп, дамуы үшін кем дегенде әрбір жанұяда 2-3 бала болуы тиіс. Егер бір ғана баладан болса тұрғындар «қартаяды», кәрі адамдардың үлес салмағы артады. Бұл мемлекет экономикасы мен әрбір адамның жеке тұрмысына зиян. Сондықтан, мемлекеттің негізгі міндеті – дені сау сәбилердің туылуына қолайлы экономикалық жағдай жасау. Ол – жас отбасыларын қолдауға, әсіресе сәби туылғанда заңдық актілер мен өлшемдер жүйелерін реттеуге көмектесу; жүкті әйелдің денсаулығын медициналық және әлеуметтік жағынан қорғау.
- 
- 

# Отбасы денсаулығы

- Ақын сөзімен айтқанда: «Отбасы – табиғат сыйлаған кереметтердің бірі», - десек артық емес. Жеке адамның бойындағы ар-ұяты, ақыл-ойы, адамгершілігі, басқа адамдармен қарым-қатынаста, мәдениеттілікті тәрбиелеуде отбасы алғашқы қадам. Сондықтан, отбасы өте қажетті, басқадай ешнәрсемен өзгертуге (ауыстыруға) болмайтын баспалдақ. Отбасы – сыйластық, жарастық орнаған орта. Отбасы – бала тәрбиесінің ең алғашқы ұжымы. Отбасының басты қазығы, алтын тіреу діңгегі – бала. Баланың тәрбиелі болып өсуіне берекелі отбасының әсері мол. Отбасының әрбір мүшесі, өзара сөйлесіп, не болмаса атананың, баланың міндетін атқару ғана емес, береке-бірлік, сүйіспеншілікпен араласса, босағасы берік, шаңырағы биік отбасына айналары сөзсіз. Ата мен ана – бала тәрбиесінің қамқоршыс ...
- Адамның жеке басының алғашқы қалыптасуы отбасынан басталады. Оның ер жетіп өсуі, бойындағы алғашқы адамгершілік белгілер отбасында қалыптасады, сондықтан да туған үйдің жылуы – оның көкірегінде көп жылдар бойы сақталып, мәңгі есінде жүреді.



**2009 жылғы 18 қыркүйектегі №193-4 Қазақстан Республикасының «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» кодексінің 90 бабына, 2009 жылғы 15 желтоқсандағы ҚРЗ сәйкес, Денсаулық сақтау басқармасымен, Салаутты өмір салтын қалыптастырушы орталықпен фертильді жастағы (14-49 жас) әйелдерді 12 аптаға дейін жүктілік бойынша есепке міндетті түрде тұру туралы ақпараттандыру бойынша ақпараттық компания басталған болатын**





# Балалардың денсаулығын сақтауға құқықтарын қамтамасыз ету саясаты

- Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі «Қазақстан Республикасындағы азаматтардың денсаулығын сақтау туралы» Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 7 маусымдағы Заңының 12-бабына және «Медициналық және дәрігерлік қызметті лицензиялау ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 7 маусымдағы № 767 қаулысына сәйкес ведомстволық тиесілілігіне карамастан, медициналық бөлімшелері бар ұйымдардың медициналық қызметті жүзеге асыру құқығына лицензия беру жөніндегі жұмыс жүргізілуде. Медициналық кабинеттері бар бала үйлеріндегі медициналық қызметті жүзеге асыру құқығына лицензия беру дәрігерлер мен медбикелердің жетіспеушілігімен, тиісті жабдықтар мен дәрі-дәрмектердің жоқтығымен байланысты кемшіліктерді жоюға мүмкіндік берді.



- Қазақстан Республикасында ЖҚТБ індетіне қарсы тұру жөніндегі бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралардың 2001-2005 жылдарға арналған жоспарына сай иммундық тапшылық вирусын (ИТВ) жұқтырған жүкті әйелдер мен жаңа туған сәбилерді ерекше алдын ала емдеу жүргізілуде: 57,8 % әйелдер, 55,6 % балалар ем алды.
- Қазақстан Республикасының демографиялық даму бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шаралардың 2001-2005 жылдарға арналған жоспары бойынша 2002, 2003 және 2004 жылдары мектеп жасындағы ересек балаларға скринингтік тексеру жүргізілді. 2004 жылы 12-18 жас аралығындағы 1154138 бала тексерілді. «Дені сау балалардың» үлес салмағы 79,5 %-ды құрады. Тұтастай алғанда, 2004 жылы патологиялық ақау көрсеткіші 1000 тексерілушінің 367,7-ін құрады, бұл көрсеткіш 2002 және 2003 жылдармен салыстырғанда, едәуір төмендеді (тиісінше 610,2 және 399,2). 12-18 жас аралығындағы балалардың ең жоғарғы патологиялық ақау көрсеткіші Астана қаласында (1000 тексерілушінің 783,9-ы), Алматы қаласында (653,1), Павлодар облысында (632,4) байқалды.
- Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Отбасы және әйелдер істері жөніндегі ұлттық комиссия Азия Даму Банкімен бірлесе отырып, мақсаты йод тапшылығы ауруларының алдын алу үшін халықты сапалы йодталған ас тұзымен қамтамасыз ету және қан аздықтың алдын алу үшін ұнды фортификациялау (темір препараттарымен байыту) болып табылатын «Тұрмыс деңгейі төмен аналар мен балалардың тамақтануын жақсарту» жобасын іске асыруда. Осы жобаның шеңберінде ұн тарту кәсіпорындарында ұнды фортификациялайтын жабдықтар орнатылды, ал «Аралтұз» және «Павлодартұз» кәсіпорындарында йодталған тұзды өндіру жолға қойылды.



# Отбасының жіктелуі


---

Отбасының қолайсыздығын учаскелік педиатр дәрігер тұрғысынан анықтаудың жетекші қағидасы отбасының өз баласының денсаулығына қатынасы болуы керек. Учаскелік педиатрдың жұмысы тұрғысынан, біздің ойымызша, баланың денсаулығының негізгі көрсеткіштеріне (ауру, нәресте өлімі, физикалық және нейропсихикалық даму) әсер етуі мүмкін жағымсыз факторларды неғұрлым толық ескеру үшін отбасының келесі градациясын ұстану керек.

**Бірінші топ – балалар туған толық отбасылар.**

**Екінші топ - толық емес отбасылар: 1. Толық емес көп ұрпақты отбасы. 2. Толық емес ата-ана отбасы; бұл жағдайда ата-аналардың біреуі жоқ. 3. Ата-анасының екеуі де болмаған кезде толық емес отбасы. Баланы туыстары тәрбиелейді.**

---





## Сонымен қатар, отбасылардың тағы бір жіктелуі бар: жетілген, үйлесімді отбасы және проблемалы отбасы.

□ Жетілген отбасыларда мүлдем басқа атмосфера бар. Табиғат, адалдық, махаббат бар. Мұндай отбасыларда сіз өзіңізді толыққанды адам сияқты сезінесіз: сүйікті, жоғары бағаланған, қажет. Гүлденген отбасыларда ерекше тіршіліктің көріністерін көру және есту оңай. Бір-бірімен бақытты өмір сүретін адамдар тіпті ерекше көрінеді. Олардың қимылдары еркін және әсем, бет әлпеті бейбіт. Адамдар бір-біріне қарайды, олар бір-бірімен қарым-қатынаста шынайы және табиғи. Мұндай отбасылардағы балалар, тіпті сәбилер де тікелей және мейірімді көрінеді, ал отбасының барлық басқа мүшелері оларға толыққанды адамдар ретінде құрметпен қарайды.

□ Сіз проблемалы отбасының атмосферасын тез сезінесіз. Сіз осындай отбасына кіргеннен кейін, сіз бірден ерекше ыңғайсыздық пен ыңғайсыздықты, суықты сезіне бастайсыз, бәрі суықта болғандай: отбасы мүшелері бір-біріне өте сыпайы және бәрі өте қайғылы. Мүмкін, найзағай алдында, жаңбыр мен күн күркіреуі кез-келген уақытта басталуы мүмкін ауырлық пен шиеленіс сезімі. Кейде отбасылық атмосфера сіз шпиондық қолбасшының штаб-пәтерінде болғандай құпиялылыққа толы болады. Кейде ол ешқандай себепсіз өте қайғылы болады. Бірақ бұл отбасында өмірдің барлық көздері жабылғандықтан.

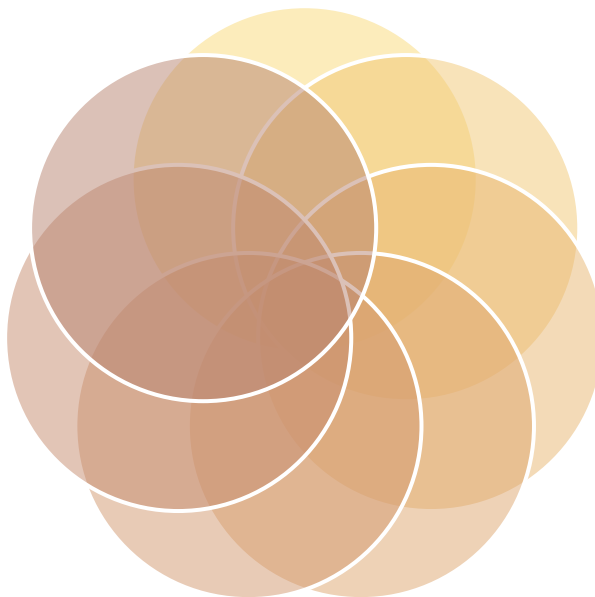
# Отбасының жалпы негізгі мәселелері

Отбасының проблемалары көбінесе оның құрамымен, түрімен, өмірлік циклінің кезеңімен анықталады.

\* балаларды тәрбиелеу мәселелері, ал отбасы дамуының кейінгі кезеңдерінде — немерелер;

\* еңбек қызметіне байланысты проблемалар; \* білім алуға және оқуға байланысты мәселелер;

\* денсаулыққа байланысты мәселелер;



Негізгі арасында:


\* қаржылық және материалдық мәселелер;

\* тұрғын үй-тұрмыстық мәселелер;



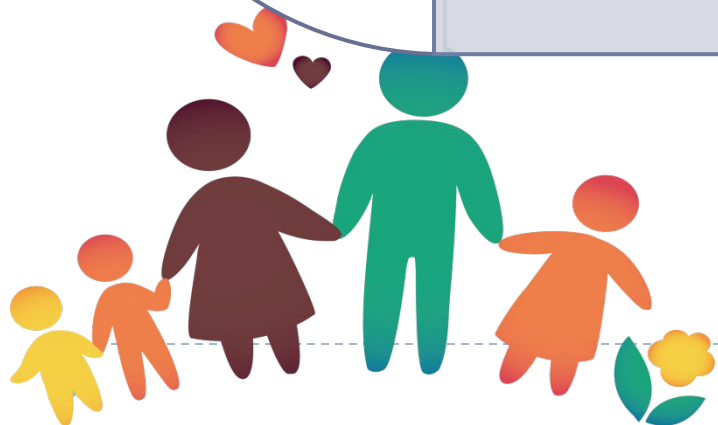
## отбасы

---

- Отбасы балаларға мінез-құлық стереотиптерін үйретеді, бұл баланың кейінгі өмірінде анықталмайды тек жаман әдеттердің болуы немесе болмауы, сонымен қатар барлық басқа компоненттерге деген көзқарас салауатты өмір салтын насихаттау. Денсаулық жағдайындағы ауытқулардың даму қаупінің маңызды факторы - оқушылардың ұтымсыз тамақтануы, бұл көбінесе табыс деңгейімен және отбасы денсаулығы мәдениеті. Сәйкессіздікке байланысты елеулі бұзушылықтар бар оқушылар тұтынатын тағамның калория мөлшері мен нақты энергия шығыны, негізгі тағамдық ингредиенттер бойынша диетаны дұрыс сақтамайды.
- 
- 

**Бұл жұмыстың мақсаты отбасылық факторлардың әлеуметтанулық аспектілерін зерттеу болды, жоғары сынып оқушыларының өмір салты мен денсаулығына әсер етеді.**

Көптеген зерттеушілер отбасының экономикалық мүмкіндіктері мен дәрежесі арасындағы байланысты атап өтеді балалар мен ересектерді тұрақты дене шынықтырумен айналысуға тарту . Оқушыларда бұл жағдай инновациялардың нәтижесінде физикалық белсенділіктің төмендеуімен күрделене түседі білім беру бағдарламалары. Отбасылардың құрамы мен жағдайы оның таралуына айтарлықтай әсер етеді жеке аурулар. Сонымен, толық емес отбасыларда өмірінің алғашқы 3 жылында жиі ауыратын балалар 1,5 - Толық қарағанда 2 есе көп. Стресстік және қолайсыз отбасыларда психоэмоционалды климат, асқазан жарасы бар балаларға қарағанда 3 есе және 1,7 есе көп гастродуоденитами . Отбасылық ерекшеліктері: әлеуметтік мәртебесі, денсаулығы және өмір салты ата-аналардың жағдайы, материалдық жағдайы, білім деңгейі, отбасының психологиялық ахуалы балалардың денсаулығына тікелей әсер етеді.



# Қорытынды

Ана мен баланың денсаулығы -болашақта мемлекетіміздің демографиялық, экономикалық, еңбектік, әлеуметтік, мәдени және қорғаныс қуат- күшін қалыптастырады.

Осыған орай, ана мен баланы қорғау мәселелері денсаулық сақтау жүйесі жұмысының басымды бағыты болып

есептелінеді.

Еліміздің келешегі – жастардың денсаулығына айтарлықтай, шынайы қауіп төнуде десек, артық айтқандық емес, Қазіргі кезде балалардың денсаулығына қауіп тудыратын себептерде көп. Гигиена, клиника саласының ғалымдарының, дәрігерлерінің айтуынша, денсаулыққа қоршаған ортаның зиянды экологиялық факторлары көп зиян тигізеді,





# Пайдаланылган әдебиеттер

1. Кучма В. Р. Руководство по гигиене и охране здоровья школьников. М.: Российская ассоциация общественного здоровья, 2000.
2. Лисицин Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010.
3. 3. Здоровье населения региона и приоритеты здравоохранения / Под ред. О. П. Щепина, В. А. Медика. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2010.
4. 4. Кучма В. Р. Физическое развитие, состояние здоровья и образ жизни детей Приполярья. М.: НЦЗД РАМН, 1999.
5. 5. Баранов А. А. Здоровье, обучение и воспитание детей: история и современность. М.: Династия,

